

45 minút

Meno

Dátum

Hodnotenie

Polovodičové diódy

Usmerňovacie diódy

Meranie voltampérových charakteristík

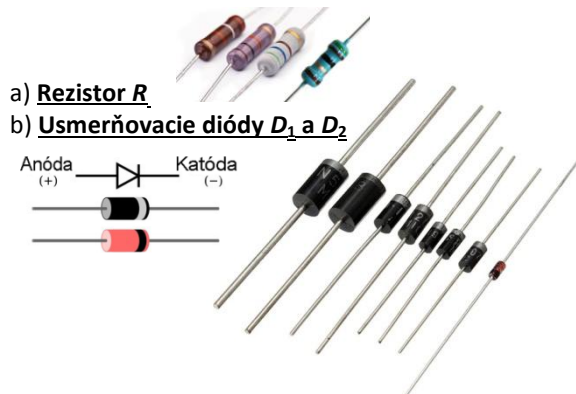

- Zmerajte V-A charakteristiky (VACH) predložených usmerňovacích diód D_1 (kremíková dióda s priechodom pn) a D_2 (kremíková Schottkyho dióda) v priepustnom a závernom smere a znázorníte ich graficky.
- Z nameraných V-A charakteristík určte pre obe diódy prahové napätie U_p v priepustnom smere, sériový odpor R_s v priepustnom smere, diferenciálny odpor r_d a statický odpor R_{st} v priepustnom smere pre prúdy $I_D = 10 \mu A, 1 \text{ mA}, 10 \text{ mA}$ a 100 mA .

Zoznam prístrojov, zariadení a súčiastok

Na meranie ako voltmeter, ohmeter a ampérmeter použijete multimetre VOLCRAFT VC650BT, ako zdroj trojnásobný jednosmerný zdroj RIGOL DP832, na pripojenie súčiastok kontaktné pole (Obr. 1).

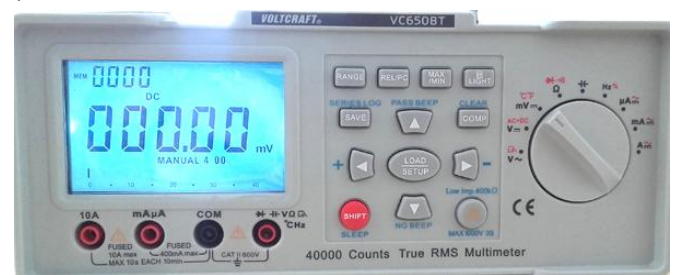
d) Trojnásobný jednosmerný zdroj RIGOL DP832

c) **Kontaktné pole** - zelenou čiarou je ukázaný príklad prepojených zdierok, zdierky nie sú prepojené vertikálne

e) Multimeter VOLCRAFT VC650BT

Obr. 1 Súčiastky, zariadenia a prístroje potrebné k meraniu

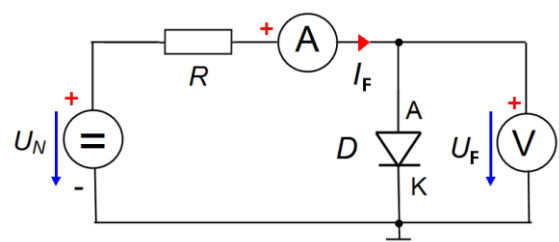

Experiment

- Meracie pracovisko na meranie VACH diódy **v priepustnom smere** zapojte podľa schémy zapojenia na Obr. 2

Fyzikálna závislosť je $I_D = f(U_D)$

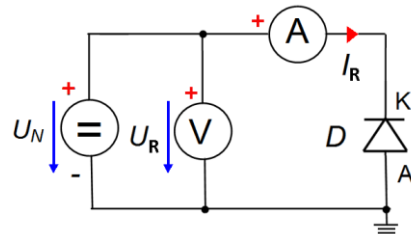
- Pri meraní použijeme "inžiniersky" prístup - nastavte hodnoty prúdov, odčítajte príslušné hodnoty napätí. Namerané hodnoty pre obe LED D_1 a D_2 zapíšte do

Obr. 2 Schéma zapojenia na meranie VACH diódy v priep. smere

Tab. 1. **Odporúčaná maximálna hodnota prúdu pre diódy je 120 mA.** Prekročením tejto hranice môže dôjsť k zničeniu diódy.

- Meracie pracovisko na meranie VACH diódy **v závernom smere** zapojte podľa schémy zapojenia na Obr. 3.

Obr. 3 Schéma zapojenia na meranie VACH diódy v záver. smere

- Namerané hodnoty napätia a prúdu pre obe diódy D_1 a D_2 vyneste do grafu Graf 1. (! **namerané body preložte krivkou, ktorá prechádza nulou**). Označte, ktorá VACH zodpovedá, ktorej dióde.

- **Poznámka:** veľkosť prúdu I_D ideálnou diódou v prípade strmého asymetrického pn priedochodu v závislosti od napätia na ideálnej dióde U_D definuje

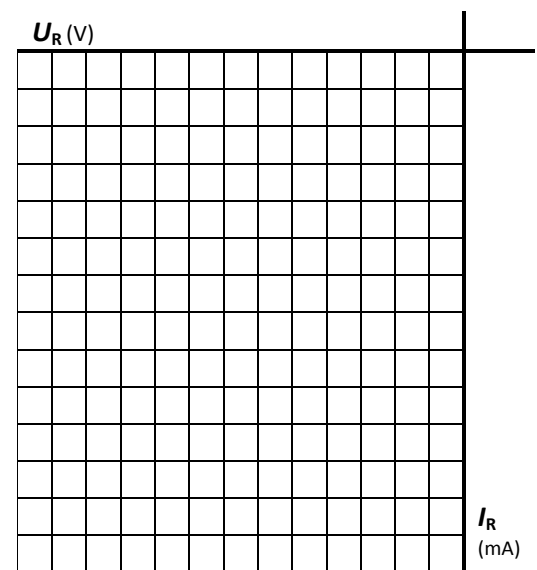
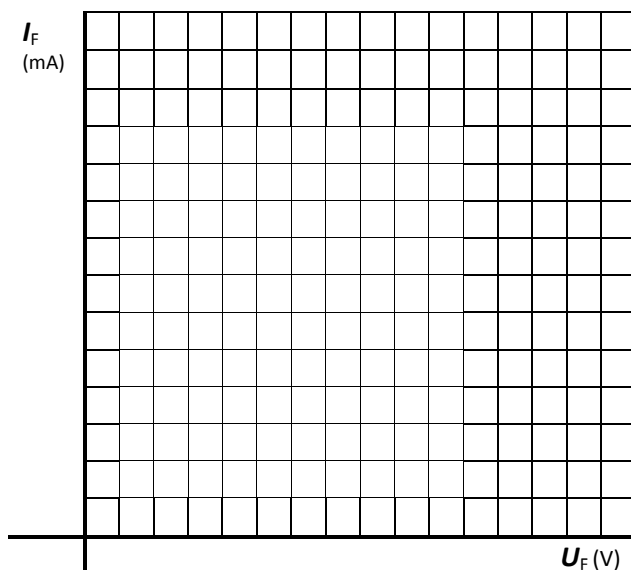
Shockleyho rovnica

$$I_D = I_s \left[\exp\left(\frac{qU_D}{kT}\right) - 1 \right],$$

kde I_s - saturačný prúd minoritných nosičov náboja, q - náboj elektrónu, k - Boltzmannova konštanta a T - teplota v (K). $kT/q = U_{BT}$ - Boltzmanovo napätie $U_{BT} = 0,026$ V ak $T = 300$ K

Tab. 1 Tabuľka nameraných hodnôt (!!!**Napätie na dióde U_D odčítavať s presnosťou na 3 desatinné miesta!!!**, , napr. 0.234 V.)

Kremíková dióda D_1				Schottkyho dióda D_2			
Priepustný smer		Záverný smer		Priepustný smer		Záverný smer	
I_F (mA)	U_F (V)	U_R (V)	I_R (μ A)	I_F (mA)	U_F (V)	U_R (V)	I_R (μ A)
0,01		5		0,01		5	
0,02		10		0,02		10	
0,05		15		0,05		15	
0,10		20		0,10		20	
0,20				0,20			
0,50				0,50			
1,00				1,00			
1,50				1,50			
2,00				2,00			
10,0				10,0			
12,0				12,0			
20,0				20,0			
90,0				90,0			
100,0				100,0			

Graf. 1 VACH usmerňovacích diód (s pn priedochodom a so Schottkyho kontaktom pri priepustnej a pri závernej polarizácii napätia na dióde

- Vypočítajte z dvoch bodov priepustnej VACH diódy **sériový odpor** R_s (odpor kontaktov, prívodov, oblastí n a p) využitím vzťahu

$$R_s = \frac{U_T \ln(I_1 / I_2) + U_2 - U_1}{I_2 - I_1}$$

odporúča sa použiť body pre 1 mA a 100 mA. Hodnoty uveďte do Tab. 2.

- Vypočítajte diferenciálny odpor r_d a statický odpor R_{st} v priepustnom smere pre prúdy $I_D = 10 \mu A$, 1 mA, 10 mA a 100 mA využitím vzťahov

$$r_d = \frac{\Delta U}{\Delta I} \approx \frac{U_2 - U_1}{I_2 - I_1} \quad R_{st} = \frac{U_F}{I_F}$$

Hodnoty uveďte do Tab. 2.

- Z grafu určte **prahové napätie** oboch diód (priesečník dotýčnice VACH v lineárnej časti s osou x). Hodnoty uveďte do Tab. 2.

Tab. 2 Vypočítané hodnoty resp. hodnoty určené z grafov

	Bod na VACH nameraný		Kremíková pn dioda/výpočet	Schottkyho dioda/výpočet	
	I_F (mA)	U_F (V)			
		pn	Schott.		
sériový odpor R_s (Ω)	1				
	100				
statický odpor R_{st} (Ω)	0,01				
	1				
	10				
	100				
diferenciálny odpor r_d (Ω)	0,01				
	0,02				
	1				
	1,5				
	10				
	12				
	90				
	100				
prahové napätie U_p (V) z grafu					

Záver

Prečo sú prahové napätia predložených usmerňovacích diód rôzne?

Ako sa mení dynamický odpor diód s rastúcim prúdom?

Aký je veľký prúd v závernom smere (porovnajte hodnoty pri $U_R = 20$ V) pre obe diódy?

Porovnajte charakter nameraných VACH diód. Vysvetlite rozdiely.